

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU PROGRES ECONOMIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 250.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarifa, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

CUPRINSUL.

1. „Aviz I“	Pagina	1
2. „Cel 12 învățători“, de August A. Nicoară	„	2
3. „Noua propagandă economică“, de August A. Nicoară	„	6
4. „Societatea de cărămidari din Bistrița“, de August A. Nicoară	„	9
5. „Foloasele cetitului“, de N. Hamza	„	10
6. „Economie“, Spicuri, de V. B.	„	11
7. „Convocarea și Bilanțul“ „Hondoleana“	„	16
8. „Convocarea și Bilanțul“ „Industria“	„	20

Rugăm On. Redacțiunii a trimite schimbul foilor direct redacțiunii „Bunului Econom“ în Deva.

AVIZ!

Onorații **restanțieri** pe anul trecut 1907 să binevoiască a-și trimite abonamentele neplătite la adresa dlui **Vasile Domșa în Orăștie** și nu la Deva. Toți cari își plătesc restanțele cu finea lui Februarie a. c. primesc în schimb dela dl Vasile Domșa gratis excelentul călindar pe anul 1908, care nu ar trebui să lipsească din casa nici unui bun econom sau om de afaceri, atâtea povețe practice conține.

NOUĂLE ABONAMENTE

sunt a se trimite la adresa **tipografei „Sfântului Ioan“ în Deva**. Toți aceia, cari își plătesc până cu finea **Februarie 1908** abonamentul pe $\frac{1}{2}$ an la „**Bunul Econom**“ primesc călindarul nostru pe anul 1908 gratuit. *La caz, dacă vom avea 2000 de abonenți, „Bunul Econom“ va apărea ilustrat.*

Cei 12 învățători călători,

adecă stipendiile pentru specializarea lor în toți ramii de economie rațională și câteva industrii din patrie, peste câteva luni deja va trebui să preocupe cercurile noastre hotărâtoare, dacă în faptă voim grabnica bunăstare economică a poporului și meseriașilor noștri, în mila domnului lăsați până acum. În toate publicațiunile mele de câțiva ani incoace mi-am dat silința ami pregăti terenul, pentru a putea pune în lucrare noul sistem de propagandă eclectică, practizat deja 5 ani întâi pe terenul de binefacere: la «reuniunea 2. de înmormântare din Deva», carea dintro mică reuniune locală cu 424 membri și 1223 cor. venit curat la 1902 — prin propaganda eclectică a mea — a devenit azi cea mai mare reuniune de înmormântare din Ardeal: cu 3000 de membri, împărțiți în 12 filii prin deosebite centre ale țării, pline de viață și bine alese, având un venit curat de aproape 6000 cor. din anul 1906 și împărțind poporului în Deva 18 396 cor.: prin filii 12 000 cor., la olaltă 40 396 cor., în decurs de 5 ani de propagandă, față cu ajutoarele date în decurs de 16 ani, dela 1886-1902: în suma de 21 499 cor. 24 fil., ca mică reuniune locală, fără propagandă.

Încurajat de avântul luat la reuniune după primii doi ani de încercare la 1903-1904, m'am hotărât, să aplic noul sistem de propagandă și pe terenul-economic. Comitetul administrativ al reuniunii, la 28 Noemvrie 1904, a hotărât, ca să propună adunării generale din 13/26 Decemvrie 1904 formarea și spriginirea unui institut de bani, *anume creat pentru ridicarea bunăstării la popor și meseriași*: prin lățirea economiei raționale și a industriei din patrie. Adunarea generală cu mare însuflețire unanim m'a însărcinat, să angagez în acest scop întreagă averea reuniunii. Amândouă concluzele sunt așternute tribunalului reg. din Deva, ca prima temelie la formarea băncii «*Industria*». Cu excepțiunea a câțiva amici, clicele lățiau fără sfială faima, că spesele de propagandă cu formarea filiilor vor «*mâncă fondul bieteii reuniuni și vor ruina deodată reuniunea și banca «Industria».*

Țânta lor era, ca prin aceste scornituri repetite, să împedecă întâi *formarea*, iar, după ce nu-au isbutit, să producă baremi mai târziu: căderea băncii și reuniunii. Cuiburile aceste de vespi, cari sug și rod poporul nepriceput, domnind zeci de ani asupra lui, fără a fi ostenit ori jertfit ceva serios pentru el, din capul locului au aflat o primejdie pentru Domnialor în apostolica noastră lucrare. Primul an de gestiune 1906 al băncii noastre — în butul acestora — s'a sfârșit foarte bine. Bilanțul ne-a dat 3937 cor. 13 fil. venit curat și un reviriment general de 1 milion 355995 cor. 22 fil «*Industria*», cea «*bancrotată*» de clicăși, a întrecut I-ul bilanț a 3 institute mult lăudate mai vechi din Deva și zeci de institute protegiate din alte părți. Neașteptatul rezultat a infuriat și mai mult contrarii nostri. Susținând oareșcari legături cu câțiva membri din direcțiunea noastră, aceștia la I-a adunare generală după constituire, ținută în 20 Februarie 1907, au provocat o adunare furtunoasă, ca să strice renumele băncii. Doi agenți provocatori au fost scoși din direcțiune.

Au continuat atunci strașnica zizanie și discreditare în foile locale «*Hunyadmegye*» și «*Deva és vidéke*», trimițând numerii pela institutele cu legături de reescompt, ca să ne abzică creditele. Redacția primă, firește, a mai sumuțat și umflat zizania, ca să ne doboare institutul. Susținând o polenie obiectivă și energică în amândouă foile dușmănoase, intentat-am proces de presă autorului, Constantin Cizmaș și redactorului primei foi. Ca să scape de urmările legii, autorul articlilor, dl Cizmaș, a retras în aceleași ziare tot, ce scornise, declarând, că sunt neadevărate și că a scris în «*agitație*», sedus fiind de alții. Au înaintat în acelaș timp și câteva arătări pela tribunal contra mea și contra băncii. Fiind bilanțul și toate hotărârile adunării în regulă, agenții provocatori, clicășii români și redacția dela «*Hunyadmegye*», au rămas dăbălați, iar eu și banca curați, ca aurul.

Întărindu-ni-se banca, la 1 Decemvrie 1907 am devenit proprietarul a două tipografii românești și o librărie cu foaia economică «*Bunul Econom*», foaia umoristică «*Cucu din Ardeal*» și «*Arena*» în 3 limbi pentru anunțuri de orice afaceri. Investirea ne costă pe noi 12'000 cor.; înaintașii nostri au băgat însă vreo 60'000 cor. și o neobosită mun-

că de mai mulți ani, până au înjghetat foile amintite. Asta a scos apoi din țîțini clicășii români și «Hunyad-vármegye» nrl. din 8 Decembrie 1907 așa alarmează și sumuță publicul unguresc contra noastră :

„Tipografie valahă în Deva“. Tipografia «*Minerva*» din Orăștie, precum suntem informați, o mută la Deva, „prin ce se transplantează la noi și o foaie «valahă», carea „deocamdată va fi numai socială și să reține dela politică. „Cu toate aceste nici nu strop de bucurie nu simțim la „auzul acestei știri. Viața lunei spirituale cel puțin o cultiva până acum singură numai presa maghiară; și dacă „acest organ de agitație naționalistă, între toate cel mai „puternic, și aci s'a încuibat: aceasta dovedește decadența „noastră. Contra acestui fapt însă nimeni nu mai poate nimic face. Cu toate aceste sperăm și așteptăm dela publicul „patriotic, ca peste tot să nu dea acestei tipografii nici cel „mai mic sprigin, prin ce va face cu neputință, ca, întărindu-să, să poată mai târziu deveni loc de editură pentru o „a doua foaie, ca «*Libertatea*», cea cu gura sângeroasă».

Față cu scorniturile unor mari naționaliști clicășii, cărora nu le vine la socoteală neașteptatul *avânt moral*, ce l'a luat banca «*Industria*» prin tipografia sa și cele 3 foi — făcându-să actul istoric fără domniilor — e bine a lămuri chestia cu date pozitive. Cu provocare la bilanțul nostru, apărut în acest număr, tipografia necostă loco Deva cu foi cu tot 12.000 cor. din cari am depurat anul trecut deja 20%, adică 2400 cor. Urmând aceasta în alți 4 ani următori: la 1902 «*Industria*» va avea tipografia și «*Bunul Econom*» gratis. Togmai pe timpul, când avem în vedere a pune în lucrare pe cei 12 învățători călători: în tovărășie cu alte bănci și cercurile hotărâtoare ale noastre. Acest fapt presumptive *asigurat*, când va fi complinit — mai curând ori mai târziu, tot una — va valora mai mult decât întreg capitalul social de 100.000 cor. și toate fondurile de rezervă, câte ni le va da bunul dumnezeu până atunci. Garantez cu întreagă averea mea privată acest succes sub condițiunile: ce le voiu așterne adunării generale din 15 Martie 1908 într'un raport separat. Și dacă — pe lângă observarea acelor condițiuni — tipografia totuși nu ar aduce interesele legale de 8% după capitalul investit în tipo-

grafie — în acest caz eu înainte de încheierea bilanțului, voi plăti din propria mea avere tot, ce lipsește dela suma respectivă. Mai mult, dacă și mai departe vom avea sprijinul publicului nostru românesc: tipografia noastră va aduce *mai mult venit material, decât cămătăria de cambii, fără a avea rizicul de la acele*. Voi aplica și la tipografie controlul energetic și apostolica propagandă dela reuniune și banca «*Industria*». Nu să va bucura nice «*Hunyadvármegeye*», nice clicășii români de «*ruinarea*» prorocită întâi la reuniune, apoi la bancă și acum la tipografie. Nice batjocura, că «*peste 100 de ani vom avea 12 învățători călători*» nu să va impliri. Reuniunea singură — fără a scoate un ban din depuneri — numai în Deva poate *azi* jertfi 2400 cor. din cele 4600—5000 cor. venit curat anual. Și dacă vom întări numai câteva din filiile noastre mai bune: la 1912, bun e dumnezău, reuniunea singură cu filiile sale ușor va putea jertfi de 4 ori câte 1200 cor. adică 4800 cor. pentru susținerea a 4 învățători călători economici. Clicășii prorocesc, că cercurile hotăritoare nu vor sta de vorbă cu noi. Togmai din contră, cred eu. Chiar așa fără suflet nu pot fi conzistorele, asociațiunea și băncile noastre încât — văzând apostolica noastră lucrare — de dragul pizmei și răutății unor clicuțe egoiste, pe cari le-au ocrotit, fără a fi meritat prin fapte publice încrederea — să ne lase — singuri, de capul nostru. Stipendiile altcum în parte ne sunt deja — asigurate. În numărul proxim vom publica concurs pentru 12 tineri și voi interveui în persoană la locurile competente. Sfântul scop, ce urmărim e: ca *Deva, reședința comitatului Hunedorii* cu 300.000 locuitori din cari 93% români, să devină și *emporiul economic* al acestui comitat, unde 90% poartă economie. Zi de zi trebuie să repețim, ceea ce am zis în primarticolul program din nr. 1/1908: «*Poziția „locului e însă atât de însemnată, încât cu orice preț trebuie înființat și dezvoltat acest centru economic. Deva e „cheia vieții cultural-economice din Ardeal și întrece în importanță alte centre mari, cari să cred vecinic menite „a da directive economice și culturale. Să va dovedi „aceasta prin faptele inițiate cu modestele noastre puteri. „Viața practică își are logica faptelor — contra cărora nu „există apelațiune“*».

Emporiul economic, da, cu orice preț trebuie, să'l cre-
ăm împreună toți oamenii de bine. Să ne dăm cu toții
mâna peste capetele dușmanilor nostri firești și nefirești
din sânul nostru. Și, ajutându-ne împrumutat, în 5 ani vom
avea: la 1912 câte 12 învățători călători, ca misionari
economici; iar întrați 5 ani, până la 1907, vom avea o
puternică școală economică și de industrii pe sama orfanilor
talentații ai reuniunii, crescuți și ei în spirit de propa-
gandă economică, ca misionari ai economiei raționale și
a câteva industrii din patrie.

Cu firmă credință în mila dumnezească, carea și până
acî ne-a ocrotit și binecuvîntat apostolica luptă: cu bărbă-
ție și încredere, conștie continuăm lucrarea noastră, bine
studiată și solid întemeiată.

Dați-ne, Vă rog, mână de ajutor, ca să ridicăm po-
porul și meseriașii nostri: la un viitor de aur.

BCU Cluj / Central University Library Cluj *August A. Nicord.*

Noua propagandă economică

incepe a să lăți în toate părțile patriei noastre. Mai mult,
ea a trecut hotarele țării: din Bucovina, România și Do-
broghea ni se cere mijlocirea de iepuri nobili de casă, găște
urieșe, rețe mari, găini mari, ouă și altoi de pomi pitici.
Ne saltă inima de bucurie, văzând atâta interes. Căci, ce
va se zică comanda aceste? Inmulțirea a tot atâți apos-
toli a'i economiei raționale. Chiar și numai din propriu in-
teres de câștig, vecinii, văzând găștele, rețele și găinile
uriaeșe, vor cumpăra bucuroși și ei ouăle aceloră cu 40—60
fileri, ca să sporească soiul bun. Iar gustând minunata carne
de iepure, produsă cu spese în asemănare mici și venitele
acestei culturi, văzând mărimea, frumsețea și prețurile ri-
dicate ale poamelor din pomi pitici și mai vîrtos — și gus-
tând din rodul lor minunat de bun — chiar în anul al
2-lea după sădirea pomului pitic, iar de acî încolo regulat
în fiecare an mărindu-se, tot mai mult și dobânda: voi toți,
cari faceți astăzi comanda, din curiozitate poate, de acî
încolo apoi, vrând nevrând, deveniți apostolii conștii ai eco-
nomiei moderne: lățiți adecă bunăstarea în sinul poporului

și meseriașilor noștri. Cu începutul lui Martie începe expediția ouălor și iepurilor, iar a pomilor pitici îndată, ce să desprimăvărează. Repet cele din poșta redacțiunii Nr. 2 și 3 din 1908. Comandele le vom face noi până la **5 Martie 1908**. Până atunci grăbească și cei următori. La ori-ce deslușire *privată*, să mi se trimită 20 fil. în marce postale, altcum nu pot răspunde. »Bunul Econom« să susține cu mari jertfe de bani și munca mea neobosită — deocamdată neonorată de nimeni.

August A. Nicoară.

I. Pomii pitici cu poame scumpe mari.

A). **Mărul Renet de Baumann**, (Reinete Baumann, Bauman's Reinete) coace după cules în Noemvrie—Februarie. În pom mare mărul e mijlociu, în pom pitic e mare. Mărul e rotund la amândouă capetele ceva pluștit. Coaja e fină lucie, la început e galbin verzie, după ce stă, e galbină, ca ceara cu roșu vărgată, ca rugina. Miezul e alb gălbiniu, fin, tare și totuși fraged, are gust de vin zăhărat și recoritor. Lemnul crește iute și suferă orice climă. Merită cultura în mare.

Mărul roșu de Stettin (Rouge de Stettin — Rother Stettiner). Coace în Noemvrie—Martie. Mărul e mare, pe pom pitic foarte mare, rotund lătăreț. Coaja e fină, lucie. Fața fundamentală a mărului e galbină cu roșu, ca sângele, abia să poate observa galbinul din roșu, Miezul e verzuriu alb, îndesat, mustos și fraged cu gust de vin puțin aromatic. Merită cultura în mare. Ii place în orice pământ.

B). **Peara: Mareșal de Vaillant** (Maréchal Vaillant) coace în în Noemvrie—Ianuarie. Peara e folticoasă la amândouă capetele pluștită. Coaja e groasă verde închisă, dacă să coace galbină verzurie, de cătră soare fața e, ca lămâia coaptă. Ici coala are pete de rujină fină. Miezul e gălbiniu alb, fin și să topește, ca ceara, mustos, zăhărat puținel acriu, tare plăcut. În pământ bun are gust de busuioc. Lemnul e vânjos și roditor. Peara e mare, pe pom pitic foarte mare. Merită cultura în mare. Mlădițele trebuie fiecare an scurtate. Ii place la loc scutit de vânturi.

C). **Pruna lui Pond** (Pond's Seedling, Pond's Sämmling) e un articol de comerț internațional în virtutea frumuseții, mărimii și formei acestei prune. Coace la sfârșitul lui August. Pruna e mare, pe pom pitic foarte mare, în lungime 7—8 cm., în lățime 4—5 cm. Forma, ca oul, cătră coadă să subție, ca peara. Coaja e groasă, roșie, ca sângele, cătră soare are pete roșii închise, purpurii. Ceața de pe coajă e vânăt deschisă, cam ca vioala. Miezul prunii e galbin, jumătate fin, cărnos, zămos și dulce, puțin aromatic, nu să desprinde de sămburele mititel și lătăreț. Lemnul crește bine, buiag, nu e gingaș. Merită cultura în mare.

D). **Iepurile belgic uriaș** (Lapin belgeque -- Belgische Riesen Kaninchen) e cel mai mare iepure de casă, minunat pentru producțiunea de carne, crește dela 5—8 kilograme. Patria lui e Flandria de unde s'a lățit peste toată Belgia și Germania. Are mare viitor. Trupul lui e svelt cu oase puternice și un piept lat, compact. Picioarele din dărăpt îi sunt mai mari, de aceea stă cocoșat. Are urechi lungi cu negru împrejmuite, una e ceva mai lungă decât cealaltă. Blana lui e sură, cam ca a iepurului din pădure, lucie și deasă. Uneori coloarea lui e cenușie. Sunt însă iepuri și curat albi, vineți și galbini; dar lucru de căpetenie e: să fie totdeauna de una coloare, nu împistrițați. Blana frumoasă de una culoare e scumpă și mult căutată, dacă să produce în mare cantitate. Ochii iepurelui sunt mari, vioi. Coada și-o ține totdeauna în sus. Cultura în mare a acestui iepure e tare rentabilă, dacă e curată ori încruțișată cu alte soiuri mari, dar încruțișarea cu soiul nostru mic nu e practică, căci iepuroaicele să nenorocesc, când puie și generația nu are însușirile rasei curate.

În Germania și Belgia sunt mii de soceități pe acții, însoțiri și tovărășii, cari produc zeci de milioane din carnea de iepure și să face mare comerț cu blanele lor ușoare și calde. Cultura lor acum, la început, numai la economi mai în stare și pe lângă oareși-cari întogmiri și pricepere e recomandabilă. Înmulțindu-ni-se cetitorii, avem în vedere, ca »Bunul Econom« să devină întreg ilustrat baremi cu începerea lui Martie. Clișeurile sunt scumpe și descrierea lor

cere mai multă îngrijire la redactare. Rugăm deci onorații noștri cetitori, să ne lățească foaia în interesul cauzei comune și al Domniilor propriu.

Din lipsa de spațiu descrierea iepurelui argintiu va apărea în numărul viitor.

Societatea de cărămidari din Bistrița

ne-a făcut o plăcută surprindere, carea merită luarea aminte a tuturor oamenilor de câștig și în special al băncilor noastre române, cari au greșita părere, că numai cămătăria de bani e singura operație de bancă rentabilă și sigură. Uimirea e, că toate izvoarele de venit a întreprinderilor industriale și economice ne scapă din mâni și îngrașă pe alții în spinarea noastră. »Industria«, durere, a fost unica bancă, carea a combătut acest sistem greșit de politică financiară-economică: carea radical trebuie să se schimbe, dacă avem în vedere bunăstarea poporului nostru. Domnul Dr. Onișor, ca director, Pavel Odorheian, I. Bilegan a Florii, ca măgăziner, Ioan I. Constantin, cassar și contabil, Pavel Meșter, Bucur Mitru, Bilegan Pavel, ca membri în direcțiune, Aurel Belteag, ca revizor expert, Mitru Bilegan, Ioan Sângiorzan, ca membru în comitetul de controlă: toți împreună mare merit au, acești **cărămidari români**, cari cu un mititel **capital de 4322 cor.** cuote sau părți fundamentale au produs anul al **2-lea 4974 cor. 50 fil. venit curat, adică mai mult decât capitalul îndoit** cu 652 c. 50 fil., ceea-ce corespunde unui câștig de aproape 107%. Banca cea mai puternică abia produce în ani buni și rar 15—25%, de regulă sub 10% venit curat. Dar de 107% venit curat la nici o bancă din lume nu am cetit, nu am auzit. Câte milioane trec an de an din punga noastră în punga altora pe țigle și cărămidă. Harnicii truntași din Bistrița au spart ghița. Bravilor înaintași ai erei nouă un salut frățesc, iar celor, cari le vor călca în urma lor: un Doamne ajută, înainte! Regretăm, că din lipsa de spațiu nu am putut și până acum reproduce bilanțul Domniilor: ca să-l cetească toți directorii de bancă și să — **învățăm cu toții din el.**

*August A. Nicoară m. p.,
director la banca „Industria“.*

Foloasele cetitului.

Cetitul este balsamul alinător al durerilor și suferințelor, el este corabia mântuitoare cătră care aleargă sute de mii de oameni, spre a îndepărtă dela ei *urătul sau pictiseala*, cari azi au devenit o boală modernă a timpului prin care trecem.

Știința e izvorul nesecat, care aruncă raze binefăcătoare asupra omenimei; ea este mijlocul puternic de a îndruma omenimea pe calea cea bună.

Un moralist francez a zis: că, «*morala unui popor atârnă dela numărul celor, cari cetesc*». O pildă vrednică de urmat dau alte popoare despre modul, cum adecă își petrec timpul ernei tinerii cehi, nemți, francezi și alții. Aceștia, spre lauda lor fie zis, știu întrebuița timpul cu mare folos.

Acolo în serile lungi de iarnă în dumineci și serbători se adună tinerii și bătrânii la sfaturi, unde preotul și învățătorul, ca oameni mai culți, țin poporului prelegeri, îl învață, cum să 'și lucre țarina, ca să-'i aducă roade mai bogate, cum să-'și îngrijească și hrănească vitele, ca acelea se le aducă cât mai mult folos; țin lecțiuni, cum să păstreze bine și 'să-'și vândă cu preț poamele și alte lucruri trebuincioase din buna economie. Tot în asemenea adunări li să cetesc și talmăcesc pasagii din articolii politici, făcându-le cunoscută starea și împrejurările în care se află țara și ținându-i în legătură sufletească cu întâmpările din lumea mare.

«Știința este cea mai mare pomană pe care o poate face cineva», a zis Fuller.

Creșterea omului nu să sfârșește, când eșim din școală; creșterea atunci abia începe și ține, cât trăim. De acea fiecare om dator este ași înmulți capitalui cunoștințelor sale, — aducându-'și șieși cu atât mai mult folos în sfera ocupațiunei sale de a lucra. Omul e om și stăpân de soartea

lui — cum zice Tennyson — sau dacă nu e, apoi el e de vină.

Nu de mai puțină însemnătate pentru *tinerimea* noastră, ar fi cetitul de cărți *din bibliotecile populare* Pentru știutorii de carte cetitul este un prieten nedespărțit și un alinător al durerilor și suferințelor.

Unul dintre cei mai mari oameni de știință ai noștri, *Sir John Herschel*, ne spune: «De mi-ar fi îngăduit, să aleg un gust care se mă susție în toate împrejurările vieții, care se fie pentru mine un isvor neseecat de fericire și de bucurie, o ocrotire în potriua tuturor relelor vieții și a dușmăniei oamenilor — aş alege gustul cetitului». Într'o scrisoare către o fetiță zice: «Îți mulțămesc pentru prea frumoasa ta scrisoare. Sunt fericit, că pot, să fac pe fetița mea dragă, fericită și simțesc o nespusă plăcere, că văd, că 'i plac cărțile, căci când va fi mare, ca mine, va vedea, că sunt mai bune decât toate prăjiturile și bomboanele, decât toate jucăiiile și spectacolele din lume».

Din cele până aici deslăuțuite ne putem face o iconă destul de limpede despre însemnătatea cetitului,

O înriurintă tot atât de binefăcătoare va avea pentru *tinerimea* și *poporul* nostru — *cetitul ziarelor*, al căror număr în timpul din urmă este destul de respectabil.

N. Hamsea.

ECONOMIE.

Spicuri.

Brünn, 30 Ianuarie 1908.

Răsfoind anuarul băncilor române pe anul 1908 și examinând bilanțele institutelor noastre financiare pe anul de gestiune 1906, îți este bătător la ochi profitul neobi-cinuit de mare ce l-a realizat aproape unul fiecare în de-cursul respectivului an. La unele acest profit trece — am

putea zice peste marginile buneii cuviințe — nu e de loc în raport just cu capitalele proprii al respectivelor institute.

Nu ți-ar fi, dacă o parte bunicică a profitului, — în multe cazuri jupoiat de pe pielea bietului țăran — s'ar folosi spre binele lui — dar cu drept trebuie să te indignezi, când vezi, că primo loco se au în vedere *dividendele, remunerațiunile domnilor, marcele de prezență tot a domnilor*, iar la unele numai din greșală, dacă a mai rămas ceva, se mai dotează fondurile de rezervă; cât despre sumele votate pentru scopuri culturale etc, vai și amar. Nu-i mirare, fiind ultima poziție în călindar.

Aceasta, durere, să poate observă la o parte bunicică a institutelor noastre. Cât despre remunerațiunile funcționarilor pentru munca titanică și zelul lor, nici nu mai amintesc.

Institutele acestei categorii îți fac impresia, că n'au scop mai nobil, *decât a vână după dividende*. Atari institute, în fruntea căror stau astfel de conducători egoiști, nu-și pot arogă dreptul de a fi *institute naționale, ci cu drept pot fi timbrate de cuiburi de vespi, lipitori*.

«Cum e turcu-i și piștolul»!

Cum sunt și vor fi conducătorii institutelor noastre, așa va fi și câștigul moral și material al lor.

Dar așa se vede, că *marcele de prezență, tantiemele și dividendele grase sunt «Sfta Trăime» a multor conducători și acționari ai institutelor noastre*, — care prin surisul său, atât de grațios ademenește pe unii chemați și mai mulți nechiemați a se strădui într'un chip sau altul, profitând ba de poziția-i socială, ba de vre-un alt favor, — vorba vine, — ba din ură personală, egoism, invidie, poftă de câștig etc. etc, ca s'ajungă sub gingașele-i aripi, rozând mai din creastă mai din coadă: vorba ceea: «Interesul poartă fesul».

Egoismul cel mai mârșav se restrânge de pe frunțile și din privirile lacome ale tuturor acelorora, cari cochetează cu această Sftă Treime, a căror ideal ori idol este.

Abia vegetează institutul *de 3—4 ani și deja împarte dividendă cu nemiluita, dotând fondurile de rezervă cu câteva sute.* — Așa ies apoi cuiele din sac și ne dovedesc evident, că institutul nu e condus rațional, *ci e fabrică de venit.*

Cum se fixează prin statute, că din venitul curat să se dea întâi 5% acționarilor, tot așa să se fixeze, că dividendă nici când să nu treacă d. e. peste maximum de 8%, — atâta ar fi prea destul, — ci primo loco să se doteze din greu fondurile, de rezervă și aceasta să se facă consecuent mai ales la început, mulțumindu-se acționarii cu câte 5%, — căci doar și fondurile ale acționarilor sunt; iar cu cât cresc acestea mai repede, cu cât institutul dela început se așează pe baze cimentate solide, cu atât cresc în valoare și acțiunile și sunt mai căutate, dar cu atât crește mai mult și creditul institutului în afară și totodată subconștiinți mai favorabile.

În multe cazuri, abia de-i ajunge bietului muritor pe-o păreche de pantaloni.

Ce râvnă de muncă vor avea respectivii funcționari, văzându-se într'atâta desconsiderați?!

Nici atunci, când institutul e consolidat pe deplin, când fondurile de rezervă au ajuns sau chiar în trecut capitalul social, nu e just și conștient a se purcede din greu la împărțirea unei dividende mai grase, — ci în prima linie să se reducă proporționat etalonul, să se dea o parte mai mare a profitului *pentru scopuri culturale și de binefacere, stipendii, ajutoare etc, avându-se în vedere primo loco lipsurile clientelei de pe spinarea căruia s'a încasat respectivul venit* Așa se va putea susține apoi și concurența străină, de care se vaită atâtea și atâtea dintre institutele noastre.

Institutele noastre financiare peste tot nu sunt a se privi de niște stabilimente unde bagi o sută de coroane înt'o acție, să fie cu respect, — ca să-ți fete 14—15 și mai bine la anul. *Acțiunile nu sunt iepuroaice.*

Scopul băncilor noastre nu trebuie înțeles rău, — acesta nu e a se vedea nicidecum în realizarea unui profit, cât mai mare și eventual umflat chiar, din care apoi să se împartă, spre bucuria și satisfacția acționarilor dividende cât mai grase, asemenea remunerațiuni etc.

Destul de regretabil, că sunt institute la noi, relativ multe și mai mari și mai mărunte, cari obicinuesc a împărți profitul după calapodul de mai sus.

Scopul și chemarea băncilor nu trebuie să fie celea zise mai sus și cu atât mai puțin poate fi chemarea institutelor noastre de a se îndeletnici cu plățirea de dividende grase.

Mi-au trecut prin mână sute de bilanțe dela alte națiuni, dar nicări nu mi s'a dat, să văd institute, cari să împartă profitul după calapodul cum se obicinuește pe la noi. Institute bine consolidate, cu trecut în urma lor, nu plătesc dividende ca băncuțe, de ale noastre, cari abia că răsufală de câțiva ani, — și cu atât mai puțin o fac aceasta institutele fruntașe.

Primo loco s'au dotat fondurile de rezerva, pe urmă s'au avut în vedere scopurile filantropice, — acționarii mulțumindu-se cu dividende, de 4—5%, rar ajungând la maximul de 6%. Astfel de prezent atari institute și în celea mai critice momente se bucură de un credit mare și ieftin, iar clientela și-o pot menaja cât se poate de culant.

Un singur exemplu: Cassa de păstrare, din Danzig, despre care voi mai vorbi și la alt loc, — e o asociație cu capital societar de 9,000—mărci, grăiește și scrie nouă mii de mărci, dar cu fonduri de rezervă, de 4,250.000—mărci, cari, natural, nu le-a adunat îndeletnicindu-se a plăti dividende 15—20%.

Faptul, că institutele noastre plătesc dividende așa grase, predispun băncile mari a le urca etalonul de reescont, zicând, că cine plătește atari dividende, trebuie că lucră cu un etalon de tot urcat, ergo poate plăti și pentru reescompt mai mult.

Chemarea și scopul băncilor este mijlocirea și nivelarea cererei și ofertei de credit sub condițiuni cât mai avantajoase, a alimenta comerțul, industria și economia cu mijloacele bănești necesare a scăpă mai ales clasa mai puțin cultă de — și d.n. ghiarele uzurarilor fără suflet și inimă etc.

Iar în special datorința sine qua non a institutelor noastre este, de a căuta, să ridice cu orice preț și jertfe clasa de jos, *șărănimea, și a contribui la formarea unei clase mijloci mai numeroase și mai puternice, distribuind ajutoare și plasând băeți pe la diferitele ramuri de meserii, etc. etc. Căci cu cât va fi pătura de jos mai cultivată, cu atât și sămânța aruncată va aduce roadă mai îmbelșugată, fapt de care numai bucura se poate fiecare. V. B.*

Articolul de mai sus e scris de un bărbat distins român din Brünn, cu multă pricepere și pătrundere, l'am reprodus în extras după «Tribuna» nr. 1908 — fiind actual și de mare însemnătate pentru greșita politică economică a celor mai multe institute. El să potrivește minunat și cu vederile unor membri din direcțiunea «Industriei», cari, au propus 8% dividendă.

„Hondoleana“

Însoțire de anticipație credit în Hondol.

CONVOCARE.

P. O. membri ai însoțirii de anticipație și credit „**Hondoleana**“ din Hondol să invite, conform §§-lor 19. și 20. ai statutelor însoțirii, la a

XII-a adunare generală ordinară,
care să va ținea în Hondol, **la 18 Martie st. n. 1908,**
la 10 oare a. m. în localul propriu al însoțirii.

OBIECTELE :

1. Constatarea membrilor prezenți și a voturilor.
2. Deschiderea adunării.
3. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere pe anul 1907.
4. Deciderea asupra bilanțului și a întrebunțării profitului curat.
5. Alegerea președintelui, vicepreședintelui și a 2 notari, alegerea directorului, vicedirectorului și a celor 7 membrii ai direcțiunii pe timpul de 3 ani (§. 24).
6. Alegerea comitetului de supraveghiere. (§. 54).
7. Esmiterea alor 3 membrii pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.

În lipsa membrilor receruți — de peste $\frac{1}{2}$ din părțile fundamentale — adunarea generală să va ținea, în înțelesul §-lui 21. din statute, **la 28 Martie st. n. a. c.,** la 10 oare a. m. tot în localul indicat.

Numărul membrilor înscrși cu 31 Decembre 1907 a fost 234 cu 688 părți fundamentale în suma de K. 20,595. N. B. Raportul direcțiunei și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1907, cum și proiectul împărțirei profitului curat, să pune, și până la adunarea generală, la dispoziția membrilor însoțirii în oarele oficioase de birou.

Din ședința direcțiunei însoțirii „**Hondoleana**“, ținută în **Hondol**, la 1 Februarie 1908.

Directiunea.

CONTUL BILANȚ 1907

ACTIVE — VAGYON	Coroane	fil.
Cassa în numărar. — Pénztári készlet	2250	36
Realități. — Ingatlanok	5848	38
Cambii escomptate. — Leszámitolt váltók	96776	—
Mobiliar. — Felszerelés 517'70		
Amortizare. — Törlesztés 25'88	491	82
Div. Cont. debit. și int. rest. — Különféle tartozó számlák és hátralékos kamat	7062	34
	112428	90

CONTUL PROFIT ȘI PERDERI 1907

EȘITE — KIADÁS	Coroane	fil.
Interese de depuneri — Betéti kamatok	2964	21
Interese de reescomt — Visszleszámitolási kamatok	2102	—
Salarii — Fizetések	2000	—
Marce de prezență — Jelenléti díjak	534	70
Contribuția erarială — Állami adó	699	20
Arunc comunal — Községi adó	139	79
10% Dare după depuneri — Betétek utáni 10% adó	296	45
Competința de timbru — Bélyegilleték	80	32
Chirie — Házbér	114	10
Deteriorare de mobilier — Felszerelési törlesztés	25	88
Diverse spese — Különféle kiadások	809	76
Profit transpus din 1906. — évről áthozott nyeresemény 390'66		
Profit cunat — Tiszta nyeresemény 1903'25	2293	91
	12060	32

P. A. Mihutz m. p.
director.

H o n d o l,
Pentru Gabor m. p.
controlor

M e m b r i i

I. Bucureștian m. p.

I. Lucăcel m. p.

I. Piso m. p.

Bilanțul prezent examinându-să din partea subscrisului cărțile principale și

H o n d o l, 10

N. Duma m. p.
președinte.

I. Pleter m. p.
membru.

MÉRLEG SZÁMLA

PASIVA — TEHER		Coroane	fil.
„ârți fundamentele. — Törzsbetétek		20595	—
Depuneri și interese capital zate. — Betétek . . .		53025	59
Fondul de rezervă. — Tartalékalap		4027	37
Fondul special de rezervă. — Külön tartalékalap		1155	65
Reescompt. — Visszleszámitolás		30372	—
Dividendă neridicată. — Fel nem vett osztalék .		544	51
Interese tranzitoare. — Átmeneti kamatok . . .		414	87
Profit transpus din 1906 — évről áthozott nyeremény	390 66		
Profit curat. — Tiszta nyeremény	1903 25	2293	81
		112428	90

NYERESÉG és VESZTESÉG SZÁMLA

ÎNTRATE — BEVÉTEL		Coroane	fil.
Interese. — Kamatok		9056	43
Proviziuni. — Jutalék		1635	72
Diverse. — Külömfélék		973	51
Tacse de inscriere. — Beiratási díjak		4	—
Profit transpus din 1906 — évről áthozott nyeremény		390	66
		12060	32

31 Decemvrie 1907.

Sabin I. Piso m. p.
cassar.Eugen Grecu m. p.
secretar.

directiunii

I. Iancu m. p.

S. Albu m. p.

I. Furdoi m. p.

comitet de supraveghiere, s'a aflat în ordine și consonanță cu
auxiliare purtate la însoțire.

Februarie 1908.

Convocare

Onorații acționari ai băncii industrial-economice «*Industria*», societate pe acții în Deva, să invite pe baza §-lui 33. litera m., din statute la

a II-a adunare generală ordinară

BCU Cluj / Central University Library Cluj

care să va ținea în Deva, la **2/15. Martie 1908**, duminică d. a. la 3 oare, în localul societății.

Obiectele puse la ordinea zilei:

1., Deschiderea adunării generale conform §. 12. Alegerea unui notar și a patru bărbați de încredere dintre acționari pentru verificarea procesului verbal și controlarea mersului adunării generale.

2., Statorirea acționarilor prezenți și a acțiilor, ce reprezintă ei.

3., Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere despre anul al II-lea de gestiune 1907.

4. Stabilirea bilanțului pe anul al II-lea de gestiune 1907. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere cu privire la împărțirea venitului curat și darea absolutului.

5. Incuviințarea operațiunii de bancă a tipografiei: pe baza unui raport, conspect de rentabilitate și regulament de operațiune, amăsurat §§-lor 48—51 din statute.

6. Stabilirea marcelor de prezență pro 1907 și 1908.

7. Intregirea și reducerea locurilor devenite vacante în direcțiune prin abdicere și sortare pe periodul 1908 și 1908—1910. Alegerea unui prezident pe anul 1908. Alegerea comitetului de supraveghiere pe 1908.

8. Rugarea contabilului, spre a fi întărit.

Din ședința direcțiunii băncii industrial-economice „**Industria**“, ținută în **Deva**, la 19 Februarie 1908.

August A. Nicoară m. p.
director general.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CONTUL

ACTIVE — VAGYON	Coroane	fil.
Cassa în numărar — Pénzkészlet — Cassastand	1.819	73
Cambii de bancă — Váltótárca — Wechsel-Portofeuille	132.982	65
Cambii cu acoperire hip. — Ielzálogilap bízt. váltók — Hypotecirte Wechsel	39.698	—
Imprumut de cont-curent — Folyó-számla — Vorschüsse in Conto-Corrent	15.354	51
Efecte — Értékpapírok — Werthpapiere	100	—
Comerciale — Kereskedelmiek — Commercielle	357	60
Proteste — Óvásköltségek — Protestspesen	160	70
Tipografia — Nyomda — Buchdruckerei	12.000.—	—
200/0 amortizare — 200/0 leírás — 200/0 Amortis.	2.400.—	9.600
Spese de fondare — Alapítási költségek — Gründungsspesen	3.535.32	—
200/0 amortizare — 200/0 leírás — 200/0 Amort.	707.06	2.828
Mobiliar — Bútorzat — Mobillar	1.372.33	—
100/0 amortizare — 100/0 leírás — 100/0 Amort.	137.23	1.235
Interese restante — Hátralék kamatok — Rückständige Zinsen	1.839	86
Interese de reescompt anticip. — Előlegezett visszlesz kamatok — Im Vorhinein bez. Reescompte Zinsen	776	69
Diverse conturi debitoare — Különféle tartozó számlák — Diverse Debitoren Conto	256	05
	206.509	15

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CONTUL

EȘITE — KIADÁS — SOLL	Coroane	fil.
Interese la depuneri spre fructificare — Betétkamatok — Einlagszinsen	393.16	—
Interese de reescompt — Visszleszámtólasí kamatok — Reescompte Zinsen	4.947.79	5.340
Honorare — Tiszteletdíjak — Honorarien	2.597	99
Chirie, porto, tipărituri etc. — Házbér, póstabér, nyomtatványok stb. — Wohnungsmiethe etc.	2.972	34
Spese de cancelarie — Irodai költségek — Kanzeleispesen	1.940	48
Contribuție erarială și comunală — Állami és községi adó — Staats- und Communal Steuer	1.600	49
Contribuție după interese la depuneri — Tőkekamatadó — Einlagszinsen Steuer	39	31
200/0 amortizare din tipografie — 200/0 leírás a nyomdából — 200/0 Amortisation der Buchdruckerei	2.400.—	—
200/0 amortizare din spesele de fondare — 200/0 leírás az alapítási költségekből — 200/0 vom Gründ. Spesen	707.06	—
100/0 amortizare din mobilier — 100/0 leírás a bútorzatból — 100/0 Amortisation vom Mobillar	137.23	3.244
Competința de timbru — Bélyeg illeték — Stempelgebühr	131	88
Profit curat — Tiszta nyereség — Reingewinn	10.502	12
	28.369	85

Deva, la
Nicolau
cas-August A. Nicoara m. p.,
director general.

DIRECȚIUNEA :

Vasilie Domșa m. p., Iuliu Elie Cosma m. p.,
 prezident. vice-prezident.
Petru Aslău m. p. Adam Avram m. p. Nicolae Tronca m. p.
Szentiványi György m. p. Szatmári Norbert m. p. Samuil Zsurzs m. p.
Nicolau Popp m. p. Topor Nicolae m. p. Nicolau Igna m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat
 în deplină ordine și consonanță.

Deva, la 7 Februarie 1908.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Dr. Adam Hărăguș m. p., Serafim Olariu m. p. Iuliu Putici m. p.
 președinte.

Venitul curat din 1907. este	K.	10,502·12
« « « 1907 a fost	K.	3937·13
Creșterea din 1907 face	K.	6564·99

Impărțirea venitului curat

a scos la iveală două curente, cari și până aci s'au luptat unul contra altuia. Curentul nobil și binefăcător al jertfiei de sine pentru binele poporului și meseriașilor noștri și grabuica înflorire a «Industriei»; acesta e: curentul **altruist** în luptă cu curentul **egoist**, hiripit de flămând, fără scopuri mai bune pentru popor, contrar statutelor și intereselor institutului nostru.

Curentul egoist propune astfel împărțirea venitului curat de 10502 cor. 12 fil.:

a) 5% dividendă prescrisă după 1000 de acții à 100 cor.	K.	5000.—
b) 10% dividendă acționarilor după suma rămasă	K.	550·21
c) 10% tantiemă direcțiunii	K.	550·21
d) 5% directorului general	K.	275·10
e) 3% casarului	K.	165·06
f) 3% contabilului	K.	165·06
g) 20% fondului de rezervă K. 1100 —)		3796·48
h) 10% „ „ „ K. 2696·48)		

Suma K. 10,502·12

Curentul altruist e reprezentat prin subscrisul director și comitetul de supraveghiere, cari avem în vedere, ca directorul, casarul, contabilul, direcțiunea și comitetul de supraveghiere, să abdică de tantieme și tot, ce rămâne dela dividendă de 5%, întregă suma de 5502 cor. 22 fil, să treacă la fondul de rezervă, prin ce **valoarea acției ar crește cu 5 cor.** și s'ar întări institutul în viitor.

Curentul egoist și zizania în direcțiune îl susține preotul Ioan Pop din Ormindea, carele nu e mulțămît nici cu propunerea de mai sus a direcțiunii; așa încât, împărțindu-să și mai mult acționarilor: fondul de rezervă și acția nu ar crește aproape nimic: **tăindu-să înainte drumul, ca „Industria“, să să poată întări pe viitor.** Domnia să mai are și darul prorocului, zice, că «nici peste 100 de ani nu vom avea 12 învățători călători economici»; e cătrănit foc pe cei, cari am cumpărat tipografia și-l doare, că facem,

concrență lui «Hunyadvármegye» a d-lui tipograf Adolf Hirsch și tovareșii. Nice scopul sfânt, ca să creăm un emporiu economic togmai aici în inima comitatului, în Deva, nu-l creastă, nu-l mișcă. Lucru de căpetenie: să mâncăm cât de mult, **acum** din venitul curat.

Curentul altruist îl asigură «Reuniunea a 2-a de înmormântare din Deva» cu 200 voturi, reprezentată prin mine, ca directorul ei, prin 87 acții de ale familiei Nicoară, o parte din direcțiune, întreg comitetul de supraveghiere și marea majoritate a domnilor acționari, așa încât curentul egoist a unei *clicuțe* are să cadă odată pentru totdeauna din direcțiunea «*Industriei*»: **pacea, liniștea și buna înțelegere, lucrarea folositoare pentru binele poporului numai așa vor fi asigurate: „Industria“ singur pe aceasta cale are viitor, altcum — nu.**

Deva, 20 Faur c. n., 1908.

August A. Nicoară

BCU Cluj / Central University Library Cluj
director la „Industria“ și reuniunea 2 de înm. din Deva.

Raportul comisiunii de supraveghiere a băncii „Industria“.

Onorată adunare generală!

Examinând registrele, bilanțul și contul profitului și pierderilor, precum și contabilitatea: le-am aflat în exemplară ordine. Controlând administrația și conducerea afacerilor, acelea le am aflat corecte.

Ca privire la **împărțirea venitului curat** — cu abateri dela propunerea direcțiunii — recomandam onoratei adunări generală primirea acestei împărțiri:

a) dividendă acționarilor 5 ^o / _o) 5 ^o / _o 5000.—
b) fondului de rezervă) » 4135 48
c) fondului special de rezervă) » 850 64
d) fondului de siguranță) » 516.—

de tot Cor. 10052 12

Prin creșterea fondurilor de rezervă avem în vedere: a **mări soliditatea și creditul institutului „Industria“ crescând prin atcasta valoarea fiecărei acții cu 5 coroane.** Suntem datori aceasta și față cu scopurile nobile altruiste, starorite în §§. 12. și 46. din. statute.

Ne ținem totodată de datorința impusă de importanța cauzei, a atrage deosebita luare aminte a adunării generale asupra:

Tipografiei Sfântului Ioan

a institutului nostru și editarea foii economice „**Bunul Econom**“ cu **programul său**, apărut în pr. 46/47 din 1907 și nr. 1 din 1908 pe carele îl recomandăm cu toată căldura a să primi ca **program de lucrare a institutului „Industria“**

Fotodată propunem, pe baza §-lui 12. 24. și 46. din statute, ca administrația de contabilitate, sa să încredințere biroului sub conducerea directorului general al societății amăsurat §-lui 33 din statute, îndatorându-să directorul a controla zi de zi mersul regulat al afacerii și a dispune cele de lipsă, iar despre rezultat, să raporteze în fiecare ședință a direcțiunii.

Recomandăm administrația și conducerea tipografiei noastre, **ca operațiune de bancă**, în regie proprie și cerem concursul material și moral al fiecărui acționar și om de bine: **spriginirea tipografiei și foilor sale, avându-să în vedere propoganda economică, socială și culturală, ce inaugurează pentru binele poporului și meseriașilor noștri.** Numai în acest mod intrupăm scopurile mărețe din § 12 de a *lăți economia rațională și industria din patria și a pune temelie solidă la bunăstarea poporului și meseriașilor proștri.*

Propunem și cerem darea de absolutor direcțiunii și comitetului de supraveghiere pe anul 1907 cu observarea celor naintate în protocolul separat luat în chestia aceasta.

Deva, 8. Faur n. 1908.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. **Adam Hărăguș** m. p.,
prezident și avocat al „Industriei“.

Serafim Olariu m. p.,
paroch.

Iuliu Putici m. p.,
notar, director școlar.

Rugare publică. Onorații abonenți vechi sunt rugați: a ne trimite nrii. 17. 18. și 49 din 1906 ai «*Bunului Econom*», ca să-i putem trimite administrației domeniilor coroanei române, pentru ca să-și poată întregi și lega colecția știrbită prin neprimirea acelor 3 numeri. Bucuros restituim prețul, ce ni s-a cere. Trecând «*Bunul Econom*» abia cu 1 Decembrie 1907 la Deva, deși nu sunt responsabili pentru greșeala de atunci a poștei ori administrației acestei foi, totuși simțim o solidaritate morală pentru cele din trecut și mult am dori, să putem repara chiar și o veche greșală. Întrucât nu ne-ar succede aceasta, cerem scuzele noastre. Domnii abonenți, să binevoiască a reclama îndată orice neregularitate, pentru-ca s'o lecuim.

Administrația «Bunului Econom».

Redactor responsabil: **AUGUST A. NICOARĂ.**

TIPOGRAFIE ROMÂNEASCĂ în DEVA.

Aducem la cunoștință Onoratului public din loc și jur, că am deschis o întreprindere românească de tipografie sub numele:

Tipografia „Sfântul Ioan“

==== a băncii industrial-economice „Industria“ ====

==== strada Săcuilor nr. 18. ====

Arangiată fiind cu cele mai moderne litere și cu cel mai fin material, își recomană on. public spre binevoitoarea atențiune și părtinire tot soiul de lucrări atingătoare de această branșă, promițind executare cu gust estetic, urgent și cu prețurile cele mai moderate precum:

☛ Tipărituri pentru bănci: ☛

Bilanțe --- Tabelării --- Registre

Protocoale Liste de escompt etc.

Toate tipăriturile necesare băncilor

--- le executăm prompt și ieftin. ---

::::: Lucrări colorate precum :::::

Invitări pentru petreceri, pentru

cununii, bilete de logodnă, cărți

de vizită, etc., cu prețuri moderate.

Calendarul „Bunul Econom“ pe 1908.

În tipografia „Minerva“ din Orăștie, a apărut și să poată comanda **Calendarul „Bunul Econom“ pe anul 1908.** E cel mai frumos și mai bun Calendar pentru economi. Tipar plăcut și litere cetete.

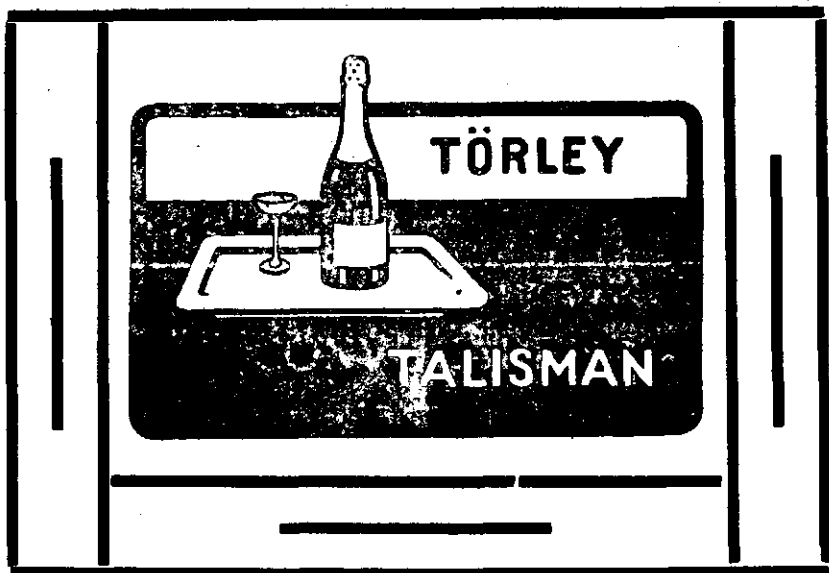
Calendarul cuprinde:

Regentul anului, Luna. — Intunecimi. — Sărbători și alte zile schimbătoare. — Posturile. — Deslegarea posturilor. — Partea calendaristică, cele 12 luni, sărbătorile sunt tipărite cu litere negre, la fiecare lună sunt termine și poze economice practice. — Cronologia anului. — Domnitorii din Europa și din alte țeri străine. — Șematismul bisericilor române. — Școalele rom. — Poșta. — Telegraful. — Timbre și taxe. — Târgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat. — *Partea literară:* Iubileul Mai. Sale Impăratului și Regelui Francisc Iosif I (cu portret). — Ingrijirea vinului, un interesant tratat economic (cu 20 ilustrațiuni). — O spune Doamne (poesie). — George Barițiu (cu portret). — Crăciunul în tabără, Câmpia Zmardan, 1877, (poesie). — Rasele animalelor cu 2 ilustrațiuni). — Fermecătoria căprarului, o frumoasă poveste de pe timpul războiului românoruso-turc din 1877. — Păzeștete de beuturile spituose, articol povățuitor. — Hora dela Plevna (ilustrată). — Poze pentru economi. — Sfaturi. — Glume. — Și altele.

Calendarul „Bunul Econom“ costă numai 15 cr. (30 fil). și pentru porto 5 fil. Cine trimite nainte cor. 2·20 acela va căpăta 10 calendare având de a plăti la primirea or portul postal. Comandele să se adreseze la dl protopresbiter Vasilie Domșa în Orăștie, ori la librăria și tipografia „Sfântului Ioan“ în Deva.

ONORAȚI CETITORI!

Lățiți între cunoscuții D.-Voastră revista „**BUNUL ECONOM**“, care e făcută anume pentru popor.

Cruce (stea) dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.
vindecă și înviorază
Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
de 20

Nu e mijloc secret
pe lângă garanție.
e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, șușituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșciuri de inimă, asma, ausul greu, sgârșciuri de stomac, lipsa poftes de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența pigromnie, epileisia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la trătare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuasc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoare-ce „Ciasul-Volta" atât in Germania cât și in Austro-Ungaria a fost oficios aprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut, aprășiat și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor.
folosibili la morburii cari nu sunt
ma vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expedițe din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/24. Strada Vadász, 34. colțul.